

**ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА
МАКЕДОНИЈА**

www.iph.mk

Ул. "50 Дивизија" бр. 6, 1000 СКОПЈЕ

СЕКТОР ЗА КОНТРОЛА И ПРЕВЕНЦИЈА НА ЗАРАЗНИ БОЛЕСТИ

**ДВИЖЕЊЕ НА АКУТНИТЕ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА
ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
ВО 2019 ГОДИНА**

Скопје, април 2020 година

СОДРЖИНА

ВОВЕД	5
РЕЗИМЕ	6
1. ГРУПИ НА ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА.....	8
2. МОРТАЛИТЕТ ОД АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА.....	10
3. ЕПИДЕМИИ НА АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА	11
4. КАПКОВИ АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА.....	12
4.1. ЗАБОЛУВАЊА ПРОТИВ КОИ СЕ СПРОВЕДУВА ЗАДОЛЖИТЕЛНА ИМУНИЗАЦИЈА	13
4.1.1. Дифтерија.....	14
4.1.2. Инфекции со хемофилус инфлуенца тип Б (ХиБ)	14
4.1.3. Мали сипаници.....	14
5.1.4. Заразни заушки	16
5.1.5. Рубеола.....	16
5.1.6. Голема кашлица	17
5.2. ОСТАНАТИ КАПКОВИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА	17
5.2.1. Овчи сипаници.....	17
5.2.2. Скарлатина.....	18
5.2.3. Епидемиски менингитис (менингококна болест).....	18
5.2.4. Инфективна мононуклеоза	18
5.2.5. Легионелоза (легионерска болест)	18
5.2.6. Пневмококни инфекции.....	18
6. ЦРЕВНИ АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА.....	19
6.1. ЕНТЕРОКОЛИТИС	20
6.2. БАКТЕРИСКИ АЛИМЕНТАРНИ ИНФЕКЦИИ И ИНТОКСИКАЦИИ (АТИ)	21
6.3. ВИРУСЕН ХЕПАТИТ ТИП А	21
6.4. САЛМОНЕЛОЗИ	22
6.5. ШИГЕЛОЗА	22
6.6. ИНФЕКЦИИ СО ESCHERICHIA COLI.....	23
6.7. ТИФУСИ И ПАРАТИФУСИ	23
6.8. ЦАРДИЈАЗА	23
6.9. ЛИСТЕРИОЗА	23
6.10. КАМПИЛОБАКТЕРИОЗА.....	23
7. ЗООНОЗИ	24
7.1. БРУЦЕЛОЗА	25
7.2. ЕХИНОКОКОЗА	25
7.3. ЛАЈШМАНИОЗА	25
7.4. КЈУ-ТРЕСКА	26
7.5. АНТРАКС.....	26
7.6. ТЕТАНУС	26
7.7. ЛАЈМ БОРЕЛИОЗА (ЛАЈМСКА БОЛЕСТ)	27
7.8. ТУЛАРЕМИЈА	27
7.9. ОСТАНАТИ ЗООНОЗИ	27
8. СЕКСУАЛНО И КРВНО ПРЕНОСЛИВИ ИНФЕКЦИИ.....	28
8.1. ГОНОРЕЈА	28
8.2. СИФИЛИС	28
8.3. ХЛАМИДИЈАЗА	28
8.4. ХИВ/СИДА	29
8.5. ВИРУСЕН ХЕПАТИТ ТИП Б	29
8.6. ВИРУСЕН ХЕПАТИТ ТИП Ц.....	30

9.	ОСТАНАТИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА.....	31
9.1.	<i>СКАБИЕС.....</i>	31
9.2.	<i>ВИРУСЕН ЕНЦЕФАЛИТИС</i>	32
9.3.	<i>ВИРУСЕН (СЕРОЗЕН) МЕНИНГИТИС.....</i>	32
9.4.	<i>БАКТЕРИСКИ МЕНИНГИТИСИ</i>	32
9.5.	<i>МАЛАРИЈА.....</i>	33
9.6.	<i>ТОКСОПЛАЗМОЗА</i>	33
9.7.	<i>ХЕМОРАГИЧНИ ТРЕСКИ</i>	33
9.8.	<i>НЕОПРЕДЕЛЕН ВИРУСЕН ХЕПАТИТ.....</i>	33
10.	ЗАБОЛУВАЊА/СОСТОЈБИ КОИ НЕ СЕ ПРИКАЖАНИ ВО ВКУПНИОТ БРОЈ НА ПРИЈАВЕНИ АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА ВО ИЗВЕШТАЈОТ.....	34
10.1.	<i>ГРИП/ИЛИ</i>	34
10.2.	<i>АКУТНА ФЛАКЦИДНА ПАРАЛИЗА (АФП)</i>	35
ПРИЛОГ	36

КОРИСТЕНИ КРАТЕНКИ

АФП	–	Акутна флакцидна парализа
ИЈЗ	–	Институт за јавно здравје
МБ	–	Морбидитет
МЗ	–	Министерство за Здравство
МРП	–	Морбили-Рубеола-Паротит
Мт	–	Морталитет
ПЕ	–	Подрачна единица
РСМ	–	Република Северна Македонија
СИДА	–	Синдром на стекната имунодефициенција
СПИ	–	Сексуално преносливи инфекции
СКПИ	–	Сексуално и крвно преносливи инфекции
Хиб	–	Хемофилус инфлуенца тип Б
ХИВ	–	Хуман имунодефициентен вирус
ЦЈЗ	–	Центар за јавно здравје
CFR (Лт)	–	Case fatality rate (стапка на смртност/леталитет)
I	–	Инциденца
ИЛИ	–	Заболувања слични на грип

Во Извештајот е даден преглед на регистрираните акутни заразни заболувања во 2019 година кои подлежат на задолжително пријавување, согласно важечката законска и подзаконска регулатива:

- **Закон за заштита на населението од заразни болести**
Службен Весник на Република Македонија, број 66/2004 година
- **Закон за изменување и дополнување на законот за заштита на населението од заразни болести**
Службен Весник на РМ, број 139/2008 година
- **Закон за изменување и дополнување на законот за заштита на населението од заразни болести**
Службен весник на РМ, број 99/2009 година
- **Закон за изменување и дополнување на законот за заштита на населението од заразни болести**
Службен весник на РМ, број 146/2014 година
- **Закон за изменување и дополнување на законот за заштита на населението од заразни болести**
Службен весник на РМ, број 150/2015 година
- **Закон за изменување и дополнување на законот за заштита на населението од заразни болести**
Службен весник на РМ, број 37/2016 година
- **Правилник за начинот на пријавување и формата и содржината на обрасците за пријавување на заразните болести и микробиолошки докажаните причинители**
Службен весник на РМ, број 46/2009 година.

Врз основа на секојдневната обработка на добиените податоци, информации, извештаи и теренски увиди во текот на годината, за тековната епидемиолошка состојба и преземените превентивни и против епидемски мерки редовно беа информирани Министерството за здравство на Република Северна Македонија и другите релевантни тела и институции.

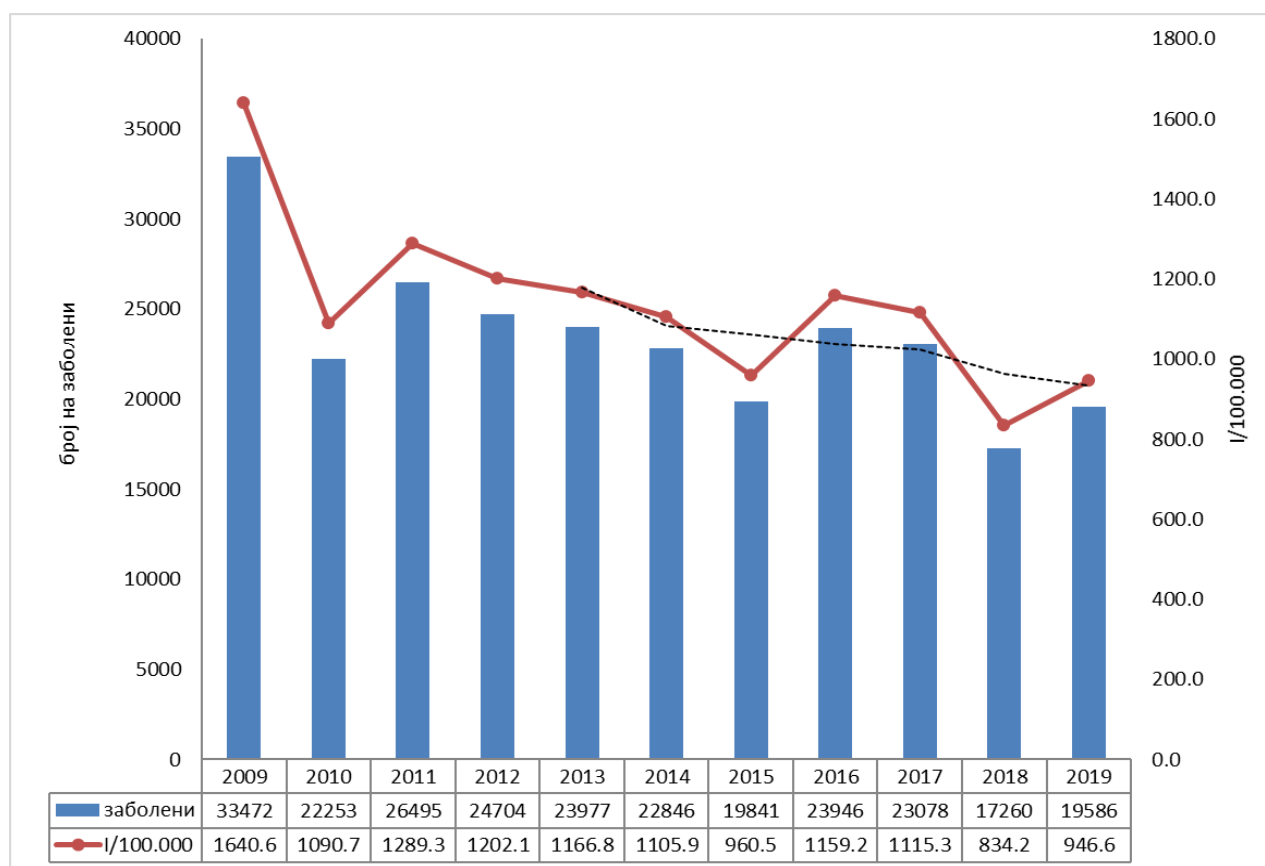
РЕЗИМЕ

Во текот на 2019 година, пријавени се вкупно 19.586 заболени од акутни заразни заболувања (без грип, туберкулоза, ХИВ/СИДА, хронични хепатити, носителство на причинители на заразни болести и АФП случаи) (Табела 1, 2 и 3 во Прилог), со вкупен морбидитет 946,6/100.000 жители.

Бројот на регистрирани случаи на акутни заразни заболувања во 2019 е зголемен за 13,5% во однос на 2018 година кога беа регистрирани 17.260 случаи (I=946,6/100.000).

Во десетгодишниот период од 2009-2018 година, најголем број на заболени (n=33.472, I=1.640,6/100.000) се регистрирани во 2009 година, додека најмал број (n=17.260, I=834,2/100.000) во 2018 година. Петгодишниот движечки тренд покажува тенденција на намалување на бројот на заболени (Графикон 1).

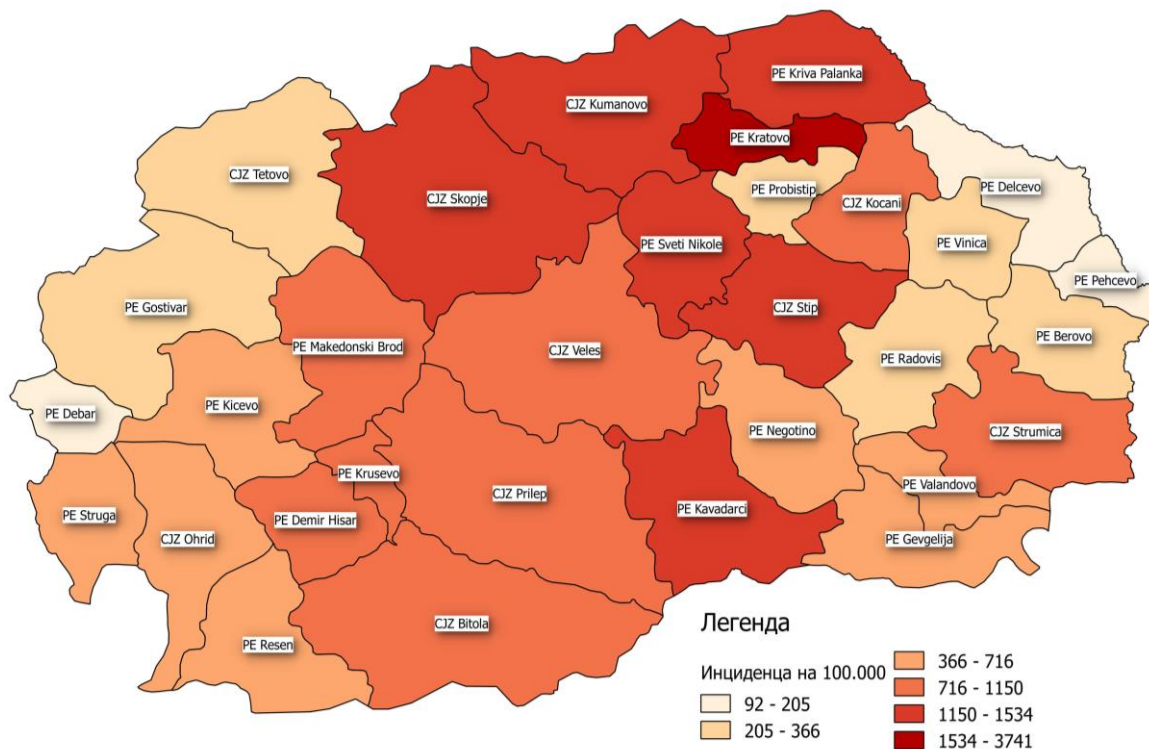
Графикон 1. Акутни заразни заболувања во Р.С. Македонија, регистриран број, инциденца на 100.000 жители и 5 годишен движечки тренд (2009-2019)

Како и во претходната година, најголем број од акутни заразни заболувања во 2019 година отпаѓаат на овчите сипаници (n=8.625) и ентероколитите (n=6.735) кои заедно чинат 78,4% од вкупниот број во 2019 година.

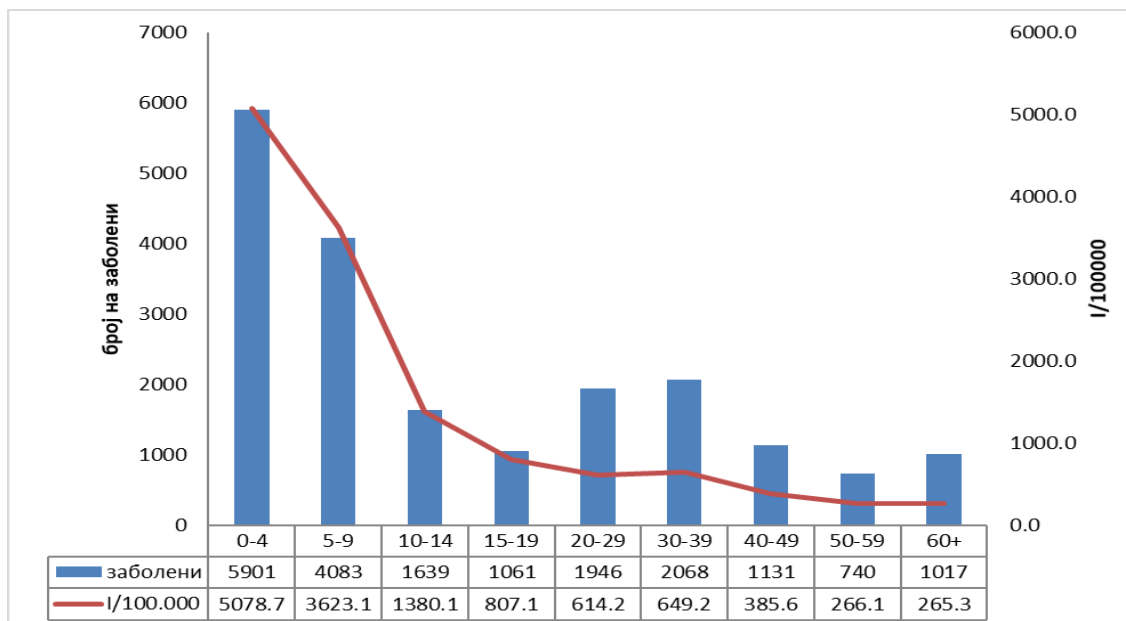
Најголем број заболени се пријавени на територијата на Центарот за јавно здравје – Скопје (n=7.652; 39,1%), додека највисока инциденца од 3.741,2 на 100.000 жители регистрирана е на територијата на Центарот за јавно здравје Куманово/Подрачна единица Кратово (Картограм 1).

Картограм 1. Географска дистрибуција на заболени од акутни заразни заболувања во 2019 година, инциденца на 100.000 жители

Во однос на дистрибуцијата по возраст, најголем број заболени ($n=4.083$) се регистрира кај децата на возраст од 5-9 години, а највисока инциденца од 5.078,7 на 100.000 жители се регистрира кај децата на возраст од 0-4 години. Најмал број (740) се регистрира кај лицата од возрасната група од 50-59 години, а најниска инциденца (265,3/100.000) е регистрирана кај лицата на возраст над 60 години (Графикон 2).

Графикон 2. Возрасна дистрибуција по број и инциденца на 100.000 жители на заболени од акутни заразни заболувања, Р.С. Македонија, 2019 година

Не постои значајна разлика во дистрибуцијата на заразни заболувања по пол во 2019 година - 50,5% се од машки пол, со инциденца од 953,7/100.000 жители, а 49,5% се од женски пол каде инциденцата изнесува 939,4/100.000.

1. ГРУПИ НА ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА

Во 2019 година, 56,8% од сите случаи се регистрирани во групата на капкови заразни заболувања, пријавени се 11.159 случаи со инциденца од 539,3 на 100.000 жители (Графикон 3). Инциденцата од капкови заразни заболувања е зголемена за 62,2% споредено 2018 година, додека споредено со просекот за изминатите десет години се регистрира зголемување од 20,7%.

На второ место по број на заболени се цревните заразни заболувања кои во вкупниот број на случаи учествуваат со 39,2%, а пријавени се 7.694 случаи и инциденца од 371,8 на 100.000 жители, што е намалување од 20,2% во однос на 2018 година. Споредено со просекот за претходните десет години, бројот на заболени од цревни заразни заболувања оваа година е помал за 42,4% (Графикон 3).

Сексуално преносливите и крвно преносливите инфекции вклучувајќи ги хепатитис Б и Ц се регистрираат со 268 случаи ($I=13,0/100.000$), што претставува незначително намалување од 1,1% во однос на минатата година кога беше регистриран 271 случај. Во однос на десетгодишниот просек, бројот на СПИ во 2019 е помал за 47,4%. Во вкупниот број на СПИ се вклучени и новорегистрираните случаи на ХИВ/СИДА ($n=66$) (Графикон 3).

Зоонозите се регистрираат со 45 заболени и инциденца од $2,2/100.000$, што претставува намалување од 32,8% во споредба со минатата година, а споредено со просекот за претходните 10 години се регистрира намалување од 67,2%.

Останатите заболувања во 2019 година се регистрираат со 484 случаи и инциденца од $23,4/100.000$, што е за 8,8% повеќе споредено со 2018 година, а во однос на просекот за претходните десет години намалувањето изнесува 34,5%.

Графикон 3. Инциденца на 100.000 жители на заболени од акутни заразни заболувања во Р. Македонија по групи на заболувања, период 2009-2018 и 2019 година

*Вклучени се и случаите на ХИВ/СИДА

Учество на цревните заразни заболувања (39,2%) во вкупниот број на заболени од акутни заразни заболувања во 2019 година е намален во однос на претходната година (55,7%). Споредено со просекот за изминатите десет години (55,7%), во процентното учество на цревните заразни заболувања е значително намалено.

Учеството на капковите заразни заболувања (56,8%) во вкупниот број на пријавени заразни болести во 2019 година, повисоко за 17,0% од минатата година, а повисоко за 18,3% споредено со просекот за изминатите 10 години.

Процентуалната промена помеѓу капковите и цревните заразни заболувања се должи на епидемијата на маи сипаници регистрирана во 2019 година.

Сексуално преносливите инфекции учествуваат со 1,4% во вкупниот број, додека останатите заразни болести учествуваат со 2,5%, речиси исто со минатата година кога соодветните проценти биле 1,6% за СПИ и 2,5% за останатите.

Зоонозите учествуваат со 0,2% во вкупниот број на заболени, слично како и минатата година и помалку од просекот за последните десет години (0,6%).

Деталните прикази на акутните заразни заболувања регистрирани во 2019 година се дадени во Прилог на извештајот, во табели (Табела 1, 2 и 3) и тоа:

- По Центри за јавно здравје/нивни подрачни единици (каде се регистрирани) и за цела Републиката, како и по исход на заболувањето - во Табела 1;
- По возрастни групи, пол и исход на заболувањето за целата Републиката - Табела 2;
- По месец на јавувањето и исход на болеста за целата Републиката - Табела 3.

ДЕСЕТ НАЈЧЕСТИ АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА

Во 2019 година, десетте најчесто пријавувани акутни заразни заболувања се регистрираат со 19.099 случаи и чинат 97,5% од вкупно регистрираните заразни заболувања (без грип, туберкулоза, ХИВ/СИДА, хронични хепатити, носителство на причинители на заразни болести и АФП).

Процентното учество на десетте најчести заболувања во вкупниот број на заболени е лесно зголемено за 0,3%, споредено со минатата година.

Во 2019 година, десетте најчести заболувања се регистрираат со инциденца од 923,0 на 100.000 жители (Табела 1), што претставува зголемување од 13,9% во однос на 2018 година.

Табела 1. Десет најчести акутни заразни заболувања, Р.С. Македонија, 2019 година

Заболување	Број на заболени	1/100.000
Овчи сипаници	8.625	416,8
Ентероколитиси	6.735	325,5
Мали сипаници	1.819	87,9
Инфективна мононуклеоза	340	16,4
Шуга	333	16,1
Скарлатина	323	15,6
АТИ	320	15,5
Салмонелози	228	11,0
Вирусен хепатитис А	215	10,4
Инфекции предизвикани од E. coli	161	7,8
ВКУПНО	19.099	923,0

2. МОРТАЛИТЕТ ОД АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА

Во текот на 2019 година, регистрирани се 17 смртни случаи асоцирани со акутни заразни заболувања (без грип, туберкулоза, ХИВ/СИДА, хронични хепатити, носителство на причинител на заразни болести и АФП) што претставува стапка на смртност од 0,09%.

Регистрирани се смртни случаи од хепатитис Б и мали сипаници (n=4), бактериски менингити и пневмококни инфекции (n=3), вирусни енцефалити (n=2) и листериоза.

Регистрираниот морталитет од акутни заразни заболувања во 2019 година изнесува 0,82 на 100.000 жители, двојно зголемување во однос на претходната година (0,39), додека споредено со просечниот морталитет за 2009-2018 се регистрира зголемување од 67,3% (Табела 2).

Табела 2. Морталитет од акутни заразни заболувања, Р.С. Македонија, период 2009-2018 и 2019 година

Година	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Мт/100.000	0,29	0,64	0,68	0,63	0,54	0,53	0,39	0,48	0,34	0,39	0,82

3. ЭПИДЕМИИ НА АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА

Во текот на 2019 година пријавени се 15 епидемии на акутни заразни заболувања, од кои 10 се одјавени во 2019, а 5 продолжуваат во 2020 година. Во одјавените епидемии, регистрирани се вкупно 1.822 заболени лица, од кои 44,7% (n=815) биле хоспитализирани, а регистрирани се два (0,1%) смртни случаи. Епидемиите кои започнаа во 2019 година, а продолжуваат во 2020 се пријавени со 44 заболени лица.

Од епидемиите регистрирани во 2019 година, 8 спаѓаат во групата цревни заразни заболувања со 70 регистрирани случаи (3,8% од сите заболени во епидемии). Седум епидемии се од групата на капкови заразни заболувања, од кои 6 се епидемии на мали сипаници (пријавени пред да се прогласи епидемија на мали сипаници на цела територија), со 1.796 заболени (96,2%) (Табела 4 во Прилог).

Епидемии во групата на цревни заразни заболувања

Во тек на 2019 пријавени се 8 епидемии на заболувања кои се пренесуваат преку храна или вода, од кои 4 се одјавени, а пет продолжуваат во 2020 година. Регистрирани се вкупно 70 заболени лица во осумте епидемии, од кои 40,0% (n=28) биле хоспитализирани или задржани на лекување во дневна болница (Табела 4 во Прилог).

- ЦЈЗ Кочани/ ПЕ Делчево пријави епидемија на *токсоинфекција*, во која регистрирани се 11 заболени лица асоцирани со конзумирање храна во рудник. Нема хоспитализирани лица.
- ЦЈЗ Штип исто така пријави епидемија на *токсоинфекција (Salmonella enteritidis)*, со вкупно 12 заболени лица од 300 експонирани, а хоспитализирани се 5 лица. Заболениите лица биле вработени во конфекција.
- ЦЈЗ Скопје пријави епидемија на *токсоинфекција (Enterobacter)*, во која заболеле 3 лица кои конзумирале храна во една гостилница.
- ЦЈЗ Струмица пријави епидемија на *хепатитис А* со 11 заболени лица од специјално училиште. Хоспитализирани биле 7 лица.
- ЦЈЗ Кочани пријави епидемија на *хепатитис А*, во која заболеле 14 лица од ромска населба. Хоспитализирани биле 2 лица.
- Во текот на месец октомври, ЦЈЗ Штип/ПЕ Пробиштип пријави епидемија на *хепатитис А*, во која заболеле 3 лица од населба од центарот на градот. Хоспитализирани биле сите три лица.
- ЦЈЗ Куманово/ ПЕ Крива Паланка пријави епидемија на *хепатитис А*, во која заболеле 7 лица од две основни училишта. Хоспитализирани биле сите седум лица.
- Во текот на месец декември, ЦЈЗ Скопје пријави епидемија на *хепатитис А*, во која заболеле 9 лица од една населба од општина Горче Петров. Хоспитализирани биле 4 лица.

Епидемии од групата на капкови заразни заболувања

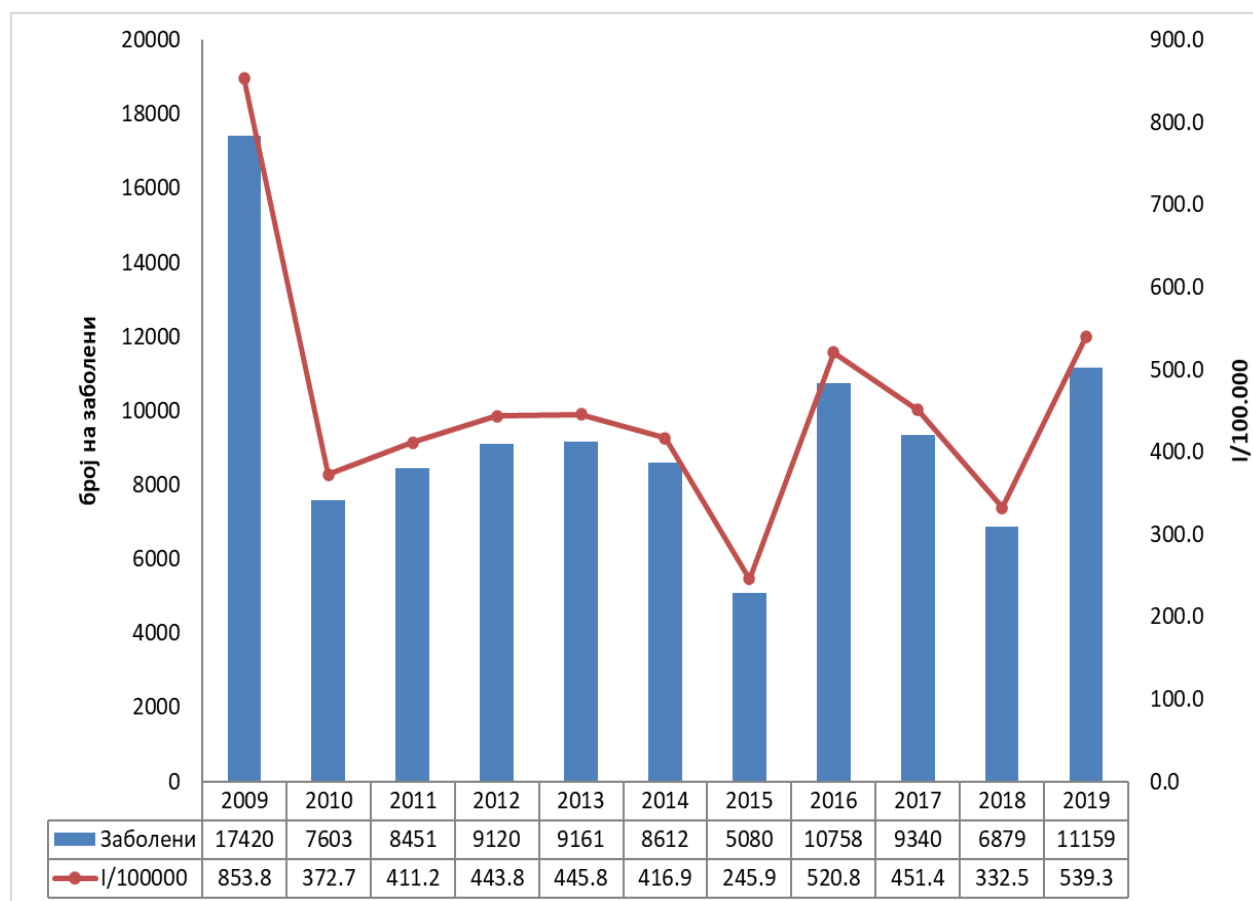
- Пријавени се 6 епидемии на *мали сипаници* во кои заболеле вкупно 1.750 лица (Табела 4 во Прилог), при што 36,9% од заболениите се деца на возраст до 14 години. Во текот на април е пријавена епидемија на национално ниво која е одјавена во декември. Детален опис на епидемијата има во соодветното поглавје – мали сипаници.
- На крајот од месец февруари, ЦЈЗ Велес/ ПЕ Гевгелија пријави *епидемија на грип* со 46 заболени лица во психијатриската болница во Негорци.

4. КАПКОВИ АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА

Капковите заразни заболувања во 2019 година во Република Северна Македонија се регистрирани со 11.159 случаи и инциденца од 539,3 на 100.000 жители, што е намалување од 62,2% во однос на 2018 година.

Во периодот 2009-2018 година, регистрираната инциденца од оваа група на заболувања се движи од 245,9 во 2015 до 853,8 на 100.000 жители во 2009 година (Графикон 4).

Графикон 4. Број на заболени и инциденца на 100.000 жители од капкови заразни заболувања, Р.С. Македонија, период 2009-2018 и 2019 година

Инциденцата на капковите заразни заболувања во 2019 година е повисока за 37,1% во однос на просекот за последните пет години кој изнесува 393,5/100.000 жители (Табела 3).

Во 2019, како и во претходните пет години, во групата на капкови заразни заболувања, овчите сипаници се регистрираат со највисока инциденца (416,8/100.000). Не се регистрирани случаи на рубеола, а со најниска инциденца од 0,05 на 100.000 жители, се регистрира менингококната болест. Во изминатиот петгодишен период, најниска просечна инциденца од 0,01/100.000 се регистрира кај рубеолата (Табела 3).

Од групата на капкови заразни заболувања, во 2019 година, регистрирани се вкупно 7 епидемии, 6 од нив предизвикани од вирусот на мали сипаници.

Табела 3. Капкови заразни заболувања, I/ 100.000 жители, Р.С. Македонија, период 2014-2018 и 2019

Заболување/ година	2019	Просек 2014- 2018	2018	2017	2016	2015	2014
Овчи сипаници	416.8	363.0	296.7	423.3	495.4	220.0	379.7
Скарлатина	15.6	12.6	12.7	12.4	11.0	10.9	16.2
Мононуклеоза инфективна	16.4	12.1	16.1	11.9	11.4	11.3	9.7
Легионерска болест	0.3	0.6	0.4	0.0	0.1	0.1	2.1
Заразни заушки	1.4	2.0	1.4	1.5	2.2	2.5	2.5
Пневмококни инфекции	0.4	0.5	0.2	0.4	0.3	0.7	0.7
Мали сипаници	87.9	1.9	3.1	0.9	0.0	0.0	5.6
Менингококна болест	0.05	0.1	0.14	0.0	0.1	0.1	0.0
Голема кашлица	0.2	0.5	1.6	0.6	0.2	0.0	0.2
Инфекции предизвикани со ХиБ	0.2	0.1	0.14	0.2	0.05	0.05	0.19
Рубеола (црвенка)	0.0	0.01	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ВКУПНО	539.3	393.5	332.5	451.4	520.8	245.9	416.9

4.1. Заболувања против кои се спроведува задолжителна имунизација

Од групата на акутните капкови заразни заболувања, во Република Северна Македонија континуирана задолжителна имунизација се спроведува против малите сипаници, рубеолата, заразните заушки, големата кашлица и дифтеријата, а почнувајќи од септември 2008 година и против заболувања предизвикани од хемофилус инфлуенца тип Б (ХиБ).

Просечната годишна инциденца на заболувањата против кои се врши задолжителна имунизација во претходниот петгодишен период како и во 2019 година, е значително намалена споредено со просекот за петгодишниот период пред воведувањето на задолжителната имунизација (Табела 4).

Табела 4. Просечна инциденца на 100.000 жители пет години пред воведување на вакцинација, 2014-2018 и инциденца на 100.000 во 2018 година

Заболување/период	Мали сипаници	Рубеола	Заразни заушки	Голема кашлица	ХиБ
Просек за последни 5 години пред воведување на задолжителна вакцинација	690,2	106,4	479,4	263,0	/
Просек 2014-2018	1,9	0,01	2,0	0,5	0,1
2019	87,9	0,0	1,4	0,2	0,19

4.1.1. Дифтерија

Последен случај на Дифтеријата во Република Македонија е регистриран во 1977 година.

4.1.2. Инфекции со хемофилус инфлуенца тип Б (Хиб)

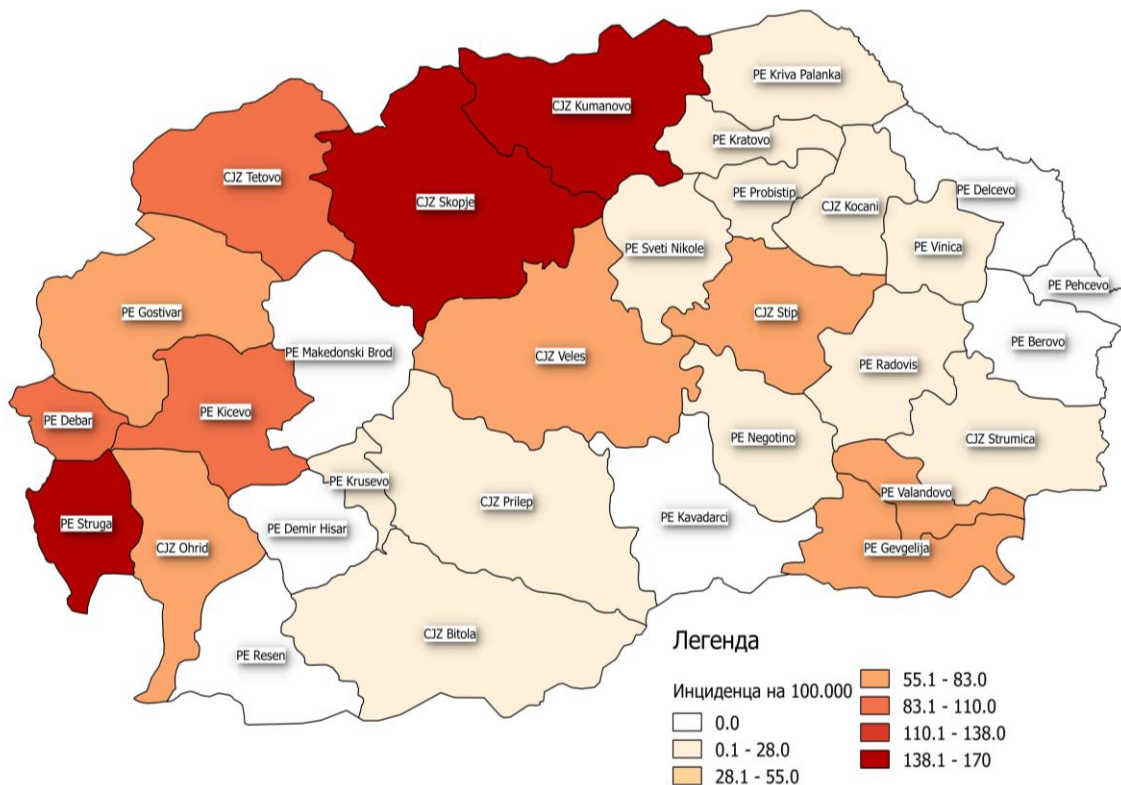
Во 2019 година, регистрирани се 4 случаи на инфекција предизвикана од ХиБ. Заболувањето се регистрира со поединечни случаи од почетокот на задолжителното законско пријавување.

4.1.3. Мали сипаници

Во 2019 година во Република Северна Македонија, пристигнати вкупно 2.215 пријави за мали сипаници. Вкупниот број на случаи пријавени во Република Северна Македонија од декември 2018 заклучно со 06.12.2019, а кои ја исполнуваат дефиницијата на случај и се вбројуваат во вкупниот број заболени во епидемијата, изнесува 1.901, со стапка на заболување од 91,9 на 100.000 жители.

Според место на постојано живеење, случаи на мали сипаници се регистрирани во 24 градови, од кои највисока инциденца на 100.000 жители се регистрира во Струга 165,1/100.000 (112 случаи), Куманово 162,6/100.000 (232) и Скопје 161,6/100.000 (998) (Картограм 1).

Картограм 2. Географска дистрибуција на случаи на мали сипаници во С. Македонија, декември 2018 - декември 2019

Во однос на дистрибуцијата по пол, регистрирани се 977 лица од машки пол и 924 лица од женски пол или сооднос машки – женски 1,1:1. Специфичниот морбидитет по пол кај машките е 94,3/100.000 жители, додека кај женските изнесува 89,5/100.000 жители.

Возраста на заболените се движи од 1 месец до 63 години (медијана – 27,3 години). Најголем број на заболени се на возраст над 30 години – 852 (44,8%), а највисока инциденца од 1.399,1/100.000 жители се регистрира кај децата на возраст под една година (327 случаи, 17,2%), а кај децата на возраст од 1-4 години се регистрира инциденца од 307,0 на 100.000 жители (285 случаи, 15,0%).

Според вакциналниот статус, 1.530 или 80,5% од заболените лица се невакцинирани, некомплетно вакцинирани или со непознат вакцинален статус. Од нив, 327 (21,4%) се на возраст под 12 месеци и не подлежат на вакцинација, согласно Календарот за имунизација.

Во однос на датумот на појава на исип, првиот случај е регистриран во 49-та недела во 2018 во Скопје, а од 3-тата недела во 2019 се регистрираат првите случаи во останатиот дел на Македонија. Во текот на 16-та (n=123) и 19-та (n=123) недела се регистрира најголем број на заболени. Од 22-та недела се бележи континуирано намалување на бројот на регистрирани случаи.

Од пријавените случаи, 852 или 44,8% биле хоспитализирани, а кај 302 (15,9%) се регистрирани компликации. Од нив, најголем број компликации биле кај деца од 0-4 години (n=137; 45,4%) и тоа 78 (25,9%) – кај деца до една година и 59 (19,5%) – кај деца на возраст 1-4г, што укажува дека оваа возрасна група е најзасегната и подложна на компликации. Како најчести компликации се регистрирани пневмонија – 146 (48,3%) и дијареја - 140 (46,4%).

Во епидемијата регистрирани се четири смртни случаи асоцирани со мали сипаници, кај деца на возраст од 5,5 до 13 месеци, сите невакцинирани со МРП вакцина. Кај две од децата постоел коморбидитет, а сите четири деца починале од бронхопневмонија, како компликација на заболувањето со мали сипаници.

Во епидемијата со мали сипаници регистрирани се и 187 случаи на заболување меѓу здравствени работници/вработени во здравствени институции, што претставува 9,8% од вкупниот број на регистрирани случаи.

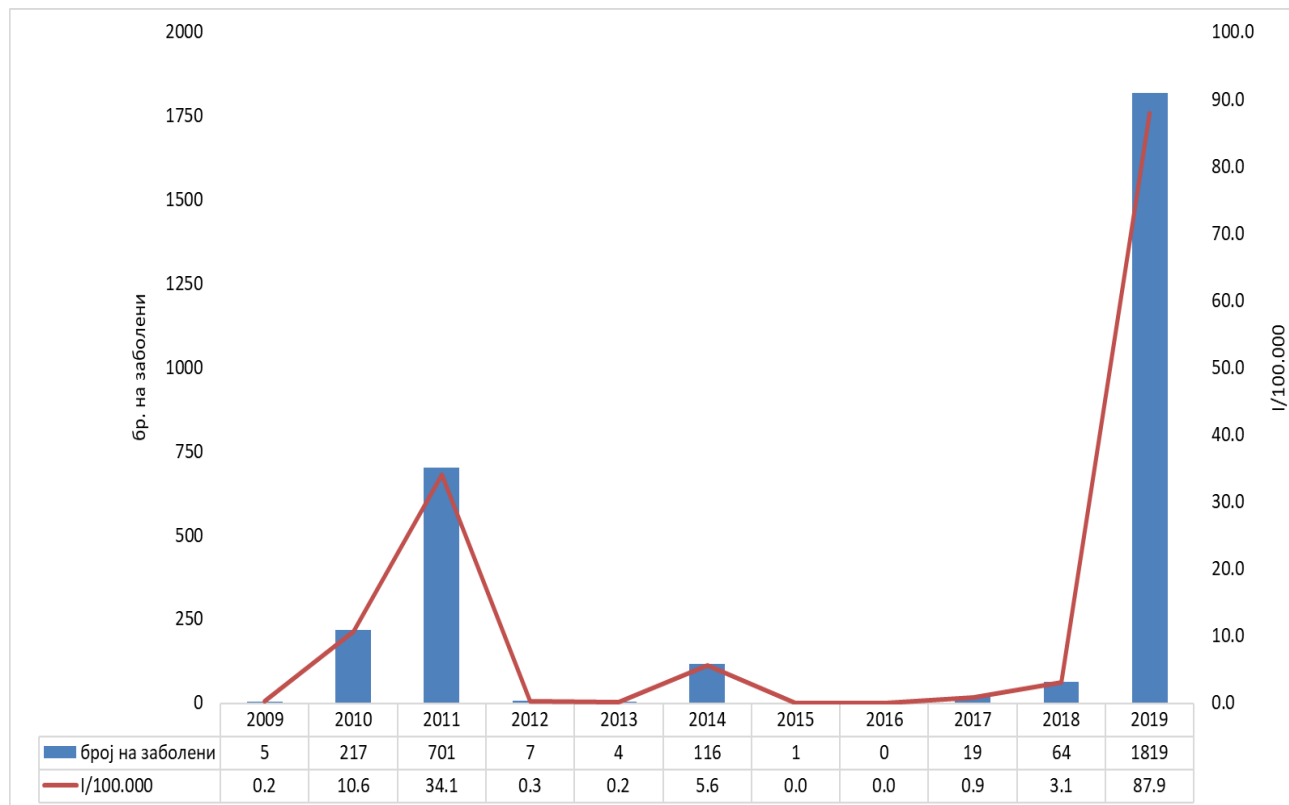
Од вкупно регистрираните случаи на мали сипаници, 665 или 35,0% се лабораториски потврдени, 691 или 36,3% се епидемиолошки поврзани, додека 545 (28,7%) се со клиничка слика на мали сипаници. Во референтната лабораторија за мали сипаници во Луксембург беа испратени примероци од заболените за генотипизација. Докажан е генотипот V3 Dublin кој циркулира и во соседните држави.

Вкупниот број на вакцинирани лица со МРП вакцина на возраст до 14 години, од почетокот на епидемијата па до крајот на анализираниот период - во целата република, изнесува 44.497 (во прикажаниот вкупен број на вакцинирани се вклучени и пропуштените и редовно вакцинираните деца со МРП вакцина).

Од почетокот на епидемијата, во Центрите за јавно здравје, согласно Наредбата на Министерот за здравство, а по препорака на Комисијата за заразни болести дополнително се аплицирани вкупно 6.305 дози на вакцина, од кои повеќе од 60% кај здравствени работници, студенти на медицина, стоматологија и фармација, специјализанти и ученици во средните медицински училишта, додека останатите се контакти на заболени и лица над 14-годишна возраст.

На Графикон 5. е прикажано движешето на ова заболување во претходниот десетгодишен период.

Графикон 5. Мали сипаници, број и I/100.000, Р.С. Македонија, 2009-2019 година

5.1.4. Заразни заушки

Во 2018 година регистрирани се вкупно 29 случаи на заразни заушки со инциденца од 1,4 на 100.000 жители, скоро идентично во споредба со 2018 година (Табела 3 и 5) и втор најмал регистриран број споредено со претходните 10 години.

Табела 5. Заразни заушки, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2009-2018 и 2019

Година	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Број на заболени	10920	242	111	97	60	52	52	45	32	28	29
I/100.000	535,2	11,9	5,4	4,7	2,9	2,5	2,5	2,2	1,5	1,4	1,4

Во изминатиот десетгодишен период, најмал број на случаи е регистриран претходната година (n=28), а најголем број (n=10.920) и инциденца од 535,2/100.000 регистрирани се во епидемиската 2009 година, што воедно претставува највисок број и инциденца на регистрирани случаи на заразни заушки во периодот од 1969 година до сега (Табела 5).

Не се забележува значителна разлика во возрасната дистрибуција на случаите на заразни заушки во 2019 година во однос на претходните две години што е резултат на малиот број на пријавени случаи, а регистрирани се заболени во сите возрасни групи.

5.1.5. Рубеола

Во текот на 2019 година не е регистриран случај на рубеола. Во периодот од 2009-2018 се регистрира јасен негативен тренд, а инциденцата се движи од 0,5 на 100.000 во 2009 до 0 во 2013, 2014, 2016, 2017 и 2018 година.

5.1.6. Голема кашлица

Регистрирани се 4 случаи на голема кашлица во 2019 година со инциденца 0,2 на 100.000 жители, што е значително понизок број од минатата година кога беа регистрирани 32 случаи (Табела 3 и 6). Бројот на случаи на пертусис во 2018 е највисок во десетгодишниот период 2009-2018 ($n=32$; $I=1,6/100.000$) (Табела 6).

Табела 6. Голема кашлица, број и $I/100.000$, Р.С. Македонија, период 2009-2018 и 2019

Година	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Број на заболени	7	2	6	9	1	4	0	4	13	32	4
$I/100.000$	0,3	0,1	0,3	0,4	0,05	0,2	0,0	0,2	0,6	1,6	0,2

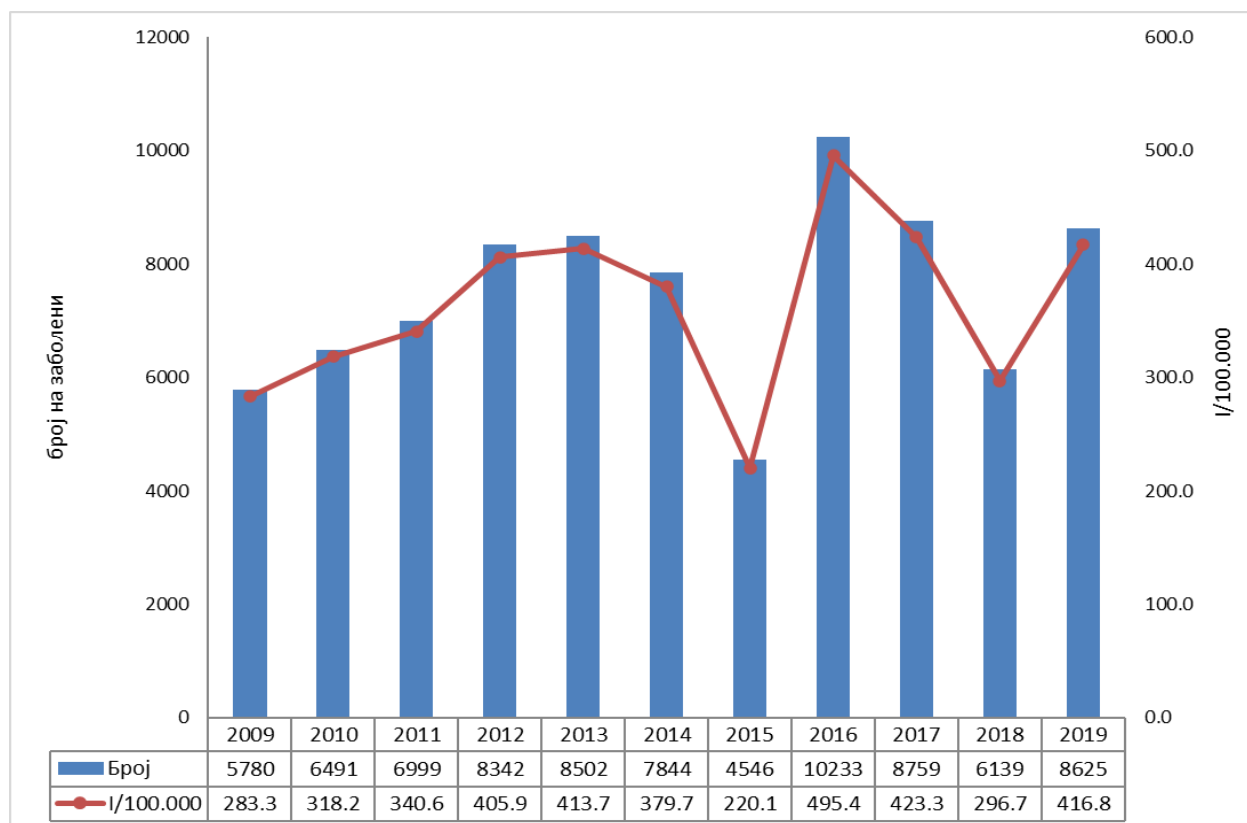
5.2. Останати капкови заразни заболувања

5.2.1. Овчи сипаници

Во 2019 година, овчите сипаници се регистрираат со 8.625 случаи и инциденца од 416,8 на 100.000 жители (Табела 3, Графикон 6). Овчите сипаници се најчесто пријавувано заразно заболување од групата на капкови заразни заболувања во 2019 и чинат 77,3% од сите пријавени случаи од оваа група. Овчите сипаници чинат 44,0% од вкупно регистрираните акутни заразни заболувања во 2019 година.

Во однос на 2018 година бројот на пријавени случаи на овчи сипаници во 2019 е поголем за 40,5%. Споредено со просекот за последните десет години ($n=7.363$), бројот во 2019 е зголемен за 17,1%. Во периодот 2009-2018 година, најмал број заболени ($n=4.546$) и најниска инциденца од овчи сипаници од 220,1 на 100.000 жители се регистрирани во 2015 година (Графикон 6).

Графикон 6. Овчи сипаници, број и $I/100.000$, Р.С. Македонија, 2009-2018 и 2019

5.2.2. Скарлатина

Регистрирани се 323 заболени со инциденца од 15,6 на 100.000 жители, што е зголемување во однос на пријавените 262 случаи во 2018 година (Табела 7).

Во претходниот десетгодишен период, највисок број (n=409) и инциденца (20,0/100.000) на заболени од скарлатина се регистрира во 2010, а најнизок (n=225; I=10,9/100.000) во 2015 година (Табела 7).

Табела 7. Скарлатина, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2009-2018 и 2019

Година	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Број на заболени	307	409	357	398	303	334	225	228	256	262	323
I/100.000	15,0	20,0	17,4	19,4	14,7	16,2	10,9	11,0	12,4	12,7	15,6

Пријавените случаи не се поврзани, при што 37,2% од вкупно регистрираните заболени во републиката се пријавени од територијата на Центарот за јавно здравје Скопје, а 40,2% од територијата на Центарот за јавно здравје Прилеп (Табела 1 во Прилог).

5.2.3. Епидемски менингитис (менингококна болест)

Во текот на 2019 година, регистриран е еден случај, а претходната година беа пријавени 3 случаи. Заболувањето се регистрира со спорадични случаи во претходниот петгодишен период, а во изминатите 10 години се регистрирани вкупно 33 случаи, од кои најголем број во 2010 година (n=9).

5.2.4. Инфективна мононуклеоза

Пријавени се 340 случаи (I=16,4/100.000) што е незначително зголемување од 1,8% во однос на 2018 година кога беа пријавени 334 случаи. Случаите во 2019 се воедно и највисок број регистриран во последните 10 години. Во периодот 2009-2018 година, регистрираната инциденца од ова заболување на 100.000 жители се движи од 8,7 во 2009 година до 16,1 во 2018 година (Табела 8).

Табела 8. Инфективна мононуклеоза, број и I/100.000, Р.С. Македонија, 2009-2018 и 2019

Година	2009	2010	2011	2012	2012	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Број на заболени	178	202	218	228	218	201	234	235	247	334	340
I/100.000	8,7	9,9	10,6	11,1	10,6	9,7	11,3	11,4	11,9	16,1	16,4

5.2.5. Легионелоза (легионерска болест)

До Институтот за јавно здравје, во текот на 2019 година пристигнаа 6 пријави за легионерска болест (Табела 3). Во последните 10 години, најголем број на случаи (n=62) биле регистрирани во 2013 година.

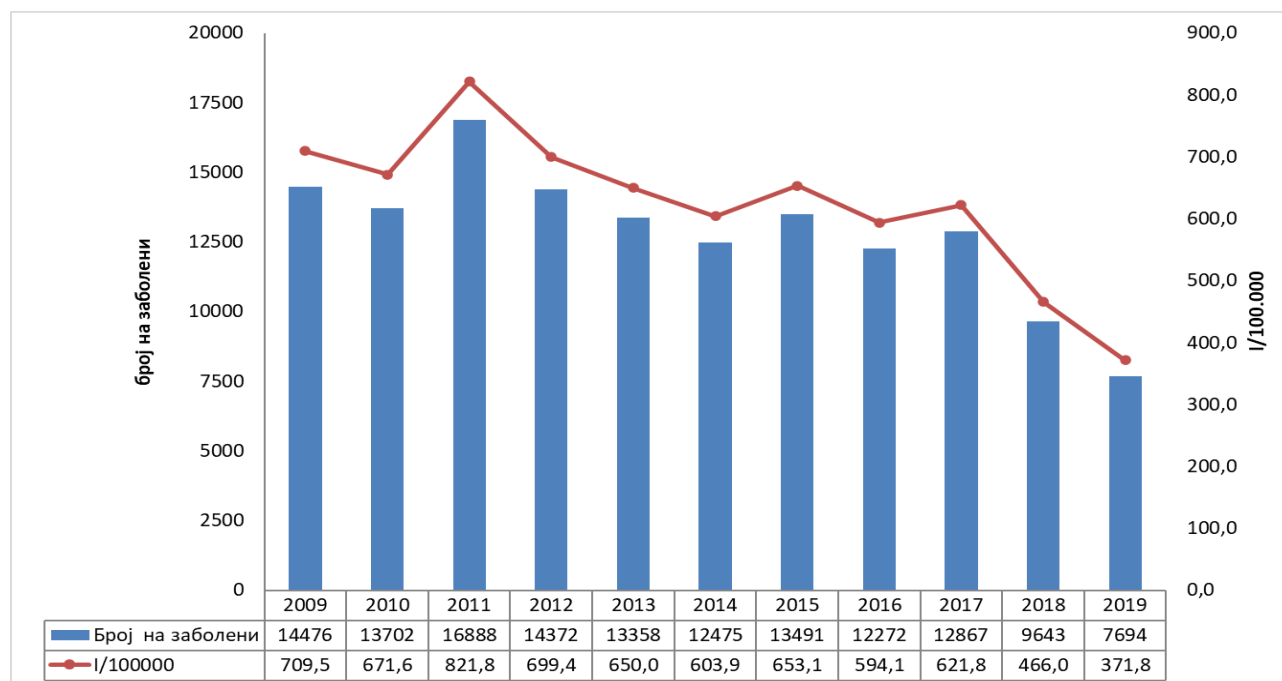
5.2.6. Пневмококни инфекции

Во 2019 година пристигнати се пријави за 8 пневмококни инфекции (I=0,4/100.000) (Табела 3), што е на ниво со претходната година кога беа регистрирани 5 случаи. Од ова заболување, регистрирани се 3 смртни случаи (Лт=37,5%) во 2019 година.

6. ЦРЕВНИ АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА

Во 2019 година во групата на цревни акутни заразни заболувања, регистрирани се 7.694 случаи и инциденца од 371,8 на 100.000 жители. Бројот на регистрирани случаи е намален за 20,2% во однос на 2018 година. Во периодот од 2009-2018 година, инциденцата на 100.000 жители кај оваа група заболувања се движи од 621,8 во 2017 до 821,8 во 2011 година (Графикон 7).

Графикон 7. Број на заболени и инциденца на 100.000 жители од акутни цревни заразни заболувања, Р.С. Македонија, период 2009-2018 и 2019 година

Како и во претходните пет години, највисок број на заболени ($n=6.735$) и инциденца во оваа група ($I=325,5/100.000$) е регистрирана кај ентероколитите, кои чинат 87,5% од сите заболени во оваа група (Табела 9).

Останатите заболувања во оваа група се регистрираат со значително пониска инциденца, така што бактериските алиментарни инфекции и интоксикации како второ најчесто заболување се регистрира со инциденца од 15,5 на 100.000 жители. Салмонелозите се трето најчесто заболување со инциденца од 11,0 на 100.000 жители (Табела 9).

Табела 9. Инциденца на 100.000 од заболувања во групата на цревни заразни болести, Р.С. Македонија, период 2014-2018 и 2019 година

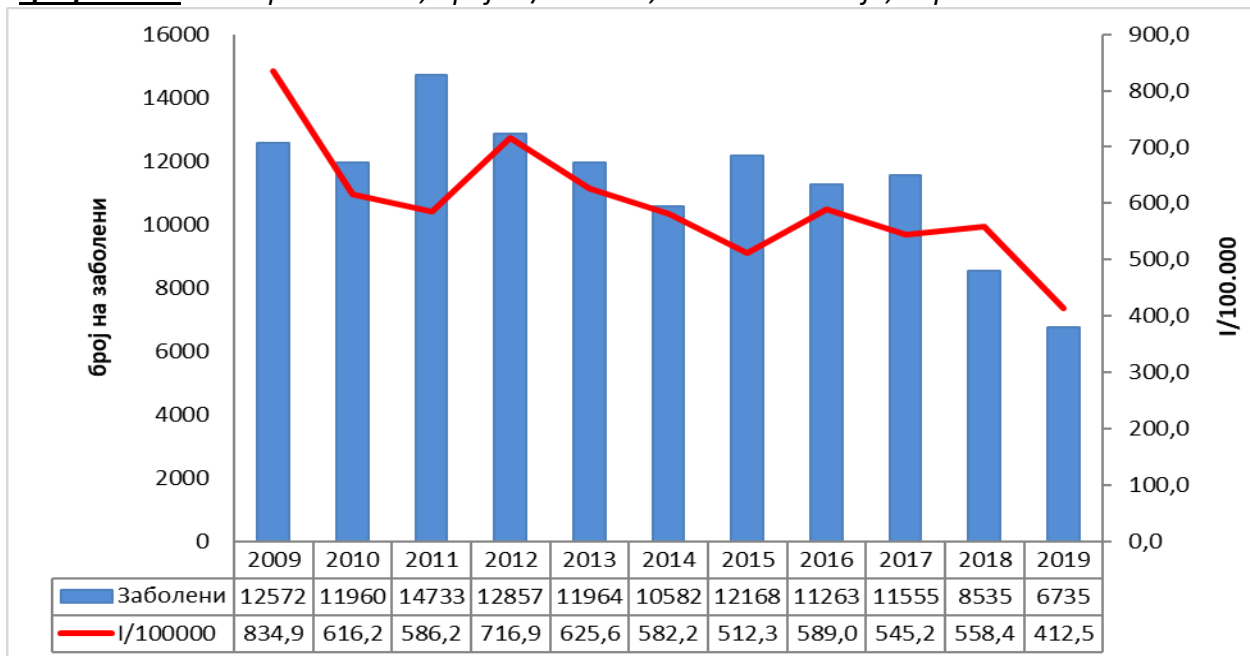
Година / заболување	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Ентероколитиси	325,5	412,5	558,4	545,2	589,0	512,3
Бактериски алиментарни инфекции и интоксикации	15,5	20,2	35,9	26,1	27,8	44,0
Салмонелози	11,0	18,0	15,3	12,3	16,8	9,9
Вирусен хепатитис А	10,4	3,5	1,7	1,0	7,6	28,2
Инфекции предизвикани од E. Colli	7,8	9,1	8,4	8,0	10,9	7,8
Кампилобактериоза	0,8	0,9	0,1	0,4	0,1	0,1
Џардијаза	0,4	0,6	0,2	0,2	0,3	0,0
Шигелоза	0,4	1,2	0,9	0,8	0,3	1,1
Листерииоза	0,05	0,00	0,19	0,0	0,1	0,5

6.1. Ентероколитис

Регистрирани се 6.735 заболени со инциденца од 325,5 на 100.000 жители, што претставува намалување од 21,1% во однос на 2018 година (Табела 9). Во претходните 10 години, ентероколитите се регистрирани со најниска инциденца во 2018 (412,5/100.000), а највисока инциденца од 716,9/100.000 е регистрирана во 2011 година (Графикон 8).

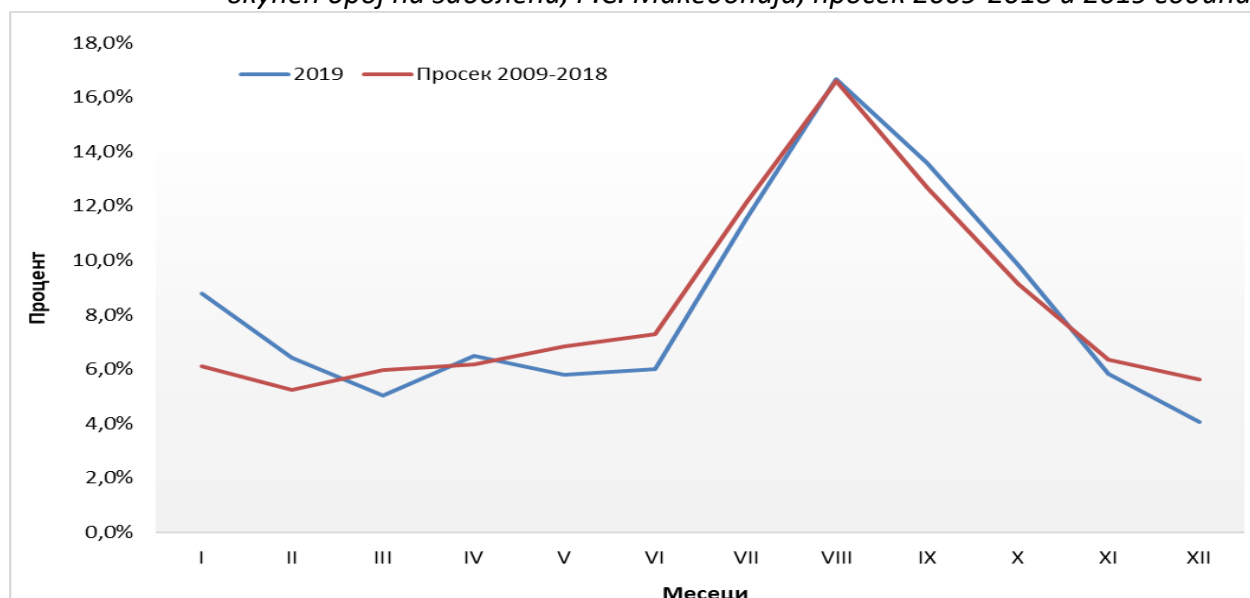
Ентероколитите учествуваат со 87,5% во групата на цревни заразни заболувања, а со 34,4% во вкупно регистрираните акутни заразни заболувања во 2019 година.

Графикон 8. Ентероколитис, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2009-2018 и 2019

Во 2019 година, ентероколитите го задржуваат сезонскиот карактер на јавување, без значајни отстапувања во однос на просечната десетгодишна сезонска дистрибуција. Ентероколитите покажуваат изразена сезоност со најголема пропорција од случаите кои се регистрираат во летниот период и почетокот на есента (јули–септември), со врв на заболувањата во месец август (Графикон 9).

Графикон 9. Дистрибуција на заболени од ентероколити по месеци, како процент од вкупен број на заболени, Р.С. Македонија, просек 2009-2018 и 2019 година

6.2. Бактериски алиментарни инфекции и интоксикации (АТИ)

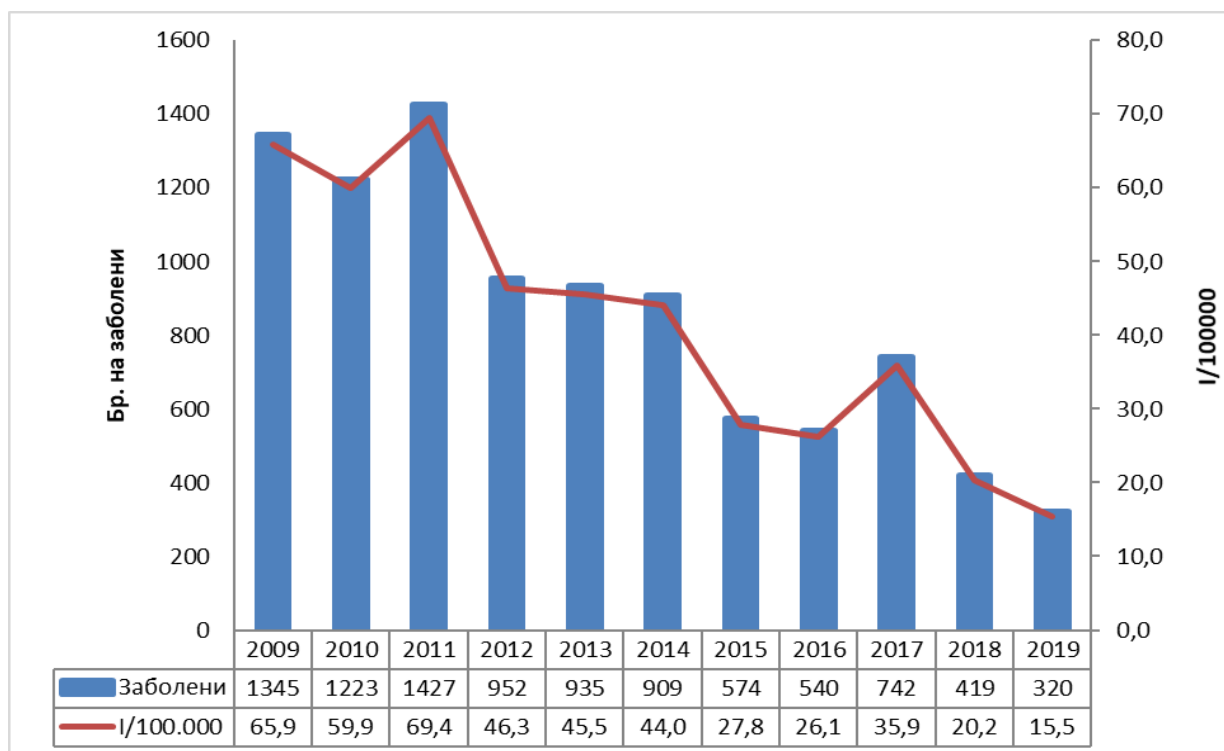
Пријавени се 320 заболени со инциденца од 15,5 на 100.000 жители, што претставува намалување од 23,6% во однос на 2018 (Табела 9).

Најниска инциденца во десетгодишниот период 2009-2018 е регистрирана во 2018 (20,2/100.000), а највисока инциденца кај АТИ е забележана во 2011 година (69,4/100.000).

Анализирајќи го десетгодишниот период, се регистрира негативен тренд на инциденцата на АТИ (Графикон 10).

Во текот на 2019 година, пријавени се три епидемии на алиментарна интоксикација од страна на ЦЈЗ Скопје, предизвикана од *Enterobacter* и ЦЈЗ Кочани-ПЕ Делчево, без докажан причинител. Епидемиите се претходно опишани во соодветното поглавје на овој извештај.

Графикон 10. АТИ, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2009-2018 и 2019 година

6.3. Вирусен хепатит тип А

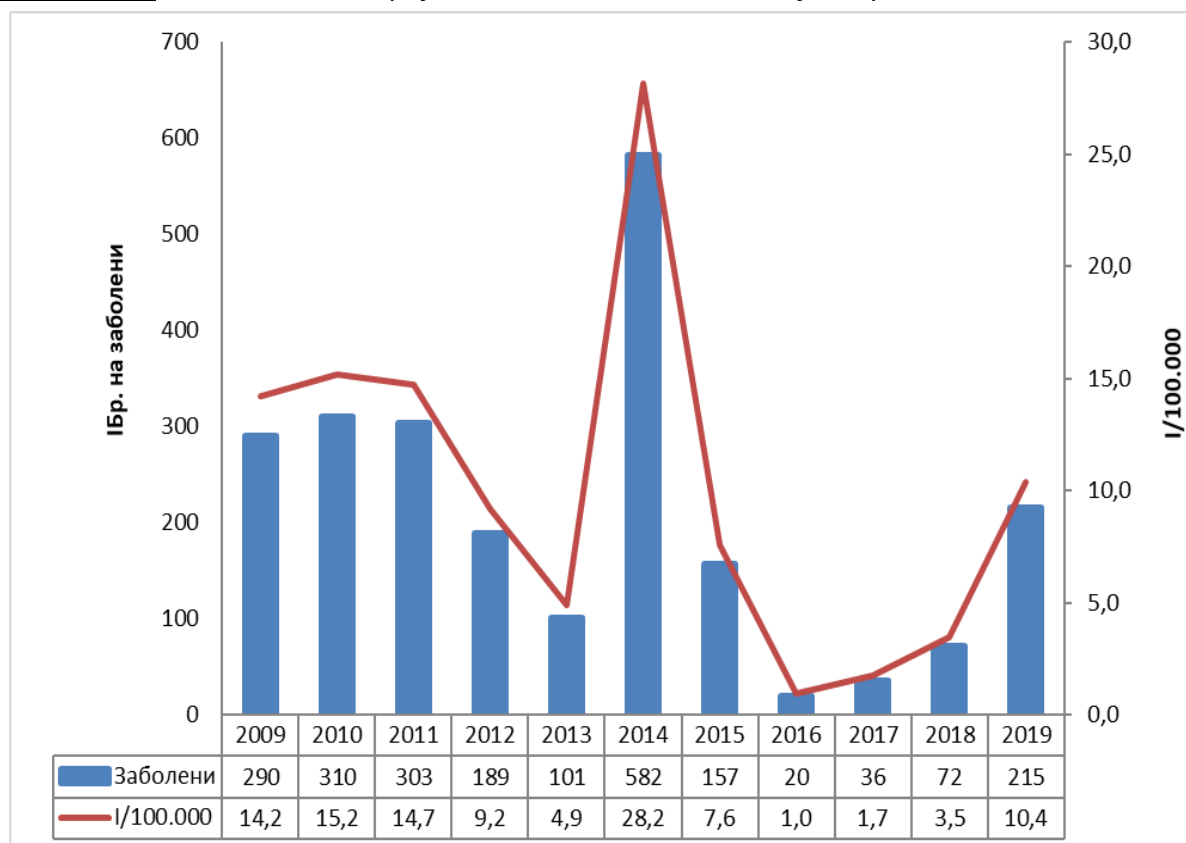
Вирусниот хепатит тип А во 2019 година е регистриран со 215 заболени и инциденца од 10,4 на 100.000 жители, што претставува зголемување од 3 пати споредено со претходната година, кога беа регистрирани 72 случаи.

Инциденцата од хепатитис А во 2016 е најниска во изминатиот десетгодишен период.

Ако се из земе епидемиската 2014 година, се регистрира негативен тренд на бројот на пријавени случаи во периодот од 2009 до 2018 година (Графикон 11).

Во текот на 2019 година, пријавени се 5 епидеми на вирусен хепатитис А од страна на ЦЈЗ Струмица, Кочани, Скопје, ПЕ Пробиштип и ПЕ Крива Паланка.

Графикон 11. Хепатитис А, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2009-2018 и 2019

6.4. Салмонелози

Во текот на 2019 година, пријавени се 228 заболени лица со инциденца од 11,0 на 100.000 жители, што претставува намалување од 38,9% во однос на регистрираните 373 случаи во 2018 година (Табела 9 и 10).

Во 2019 година, пријавена е една епидемија на салмонелоза од страна на ЦЈЗ Штип. (Табела 4 во Прилог).

Во периодот 2009-2018 година, најголем број на заболени (n=373) и највисока инциденца (18,0/100.000) од салмонелози се регистрирани во 2018 година, а најнизок во 2009 (n=159, I=7,8/100.000) (Табела 10).

Табела 10. Салмонелози, број и I/100.000, Р.С. Македонија, 2009-2018 и 2019

Година	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Број на заболени	159	184	281	245	262	204	348	254	317	373	228
I/100.000	7,8	9,0	13,7	11,9	12,7	9,9	16,8	12,3	15,3	18,0	11,0

6.5. Шигелоза

Инциденцата на шигелоза во 2019 изнесува 0,4 на 100.000 жители (n=9), што претставува значително намалување од 64,0% во однос на регистрираните 25 случаи во 2018 година (Табела 9 и 11).

Регистрираната инциденца во периодот 2009-2018 година се движи од 0,3 во 2015 до 3,0 на 100.000 жители (2009 година) (Табела 11).

Табела 11. Шигелоза, број и I/100.000, Р.С. Македонија, 2009-2018 и 2019

Година	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Број на заболени	62	25	16	23	9	22	7	16	19	25	9
I/100.000	3,0	1,2	0,8	1,1	0,4	1,1	0,3	0,8	0,9	1,2	0,4

6.6. Инфекции со *Escherichia coli*

Цревните инфекциите предизвикани од *Escherichia coli* подлежат на задолжително пријавување со законските измени и дополнувања од 2009 година.

Во 2019 година е регистриран 161 заболен со инциденца од 7,8 на 100.000 жители што е лесно намалување од 14,4% во однос на претходната година. Речиси 68,9% од заболените (n=111), исто како и претходната година, се регистрирани на територијата на ЦЈЗ Битола (Табела 1 во Прилог).

Табела 12. Инфекции со *E. coli*, број и I/100.000, Р.С. Македонија, 2011-2018 и 2019

Година	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Број на заболени	124	100	81	162	226	165	173	188	161
I/100.000	6,0	4,9	3,9	7,8	10,9	8,0	8,4	9,1	7,8

6.7. Тифуси и паратифуси

Во 2019 година како претходните три години не е регистриран случај на тифус и паратифус.

Во Република Северна Македонија тифусот не е регистриран од 2002 година наваму, а паратифусот од 1996 наваму се регистрира само во 2011 - со два случаи и 2015 - со еден случај.

6.8. Цардијаза

Во текот на 2019 година регистрирани се 8 случаи на цардијаза, 5 случаи од ЦЈЗ Куманово, а останатите се поединечни случаи.

Во периодот 2010-2018, регистрирани се поединечни случаи на цардијаза - вкупно 37, од кои најголем број во 2018 (n=12). Ова заболување не подлежеше на задолжително пријавување до измените на законската регулатива во август 2009 година.

6.9. Листерิโอза

Во 2019 година регистриран е само еден случај на листериоза од ПЕ Кавадарци кој заврши со смртен исход.

Во периодот од 2010 до 2018, регистрирани се поединечни случаи на листериоза - вкупно 18, од кои најголем број во 2014 (n=11; 5 умрени лица).

6.10. Кампилобактериоза

Во 2019 година, регистрирани се 17 случаи на кампилобактериоза, незначително намалување во однос на 2018 (n=19).

Најголем дел од регистрираните случаи во 2019 година се од ЦЈЗ Скопје (n=13).

Во периодот од 2010 до 2018, како и кај другите заболувања кои подлежат на пријавување по законските измени, регистрирани се поединечни случаи од ова заболување - вкупно 39, од кои најголем број во 2018 (n=19).

7. ЗООНОЗИ *

Во 2019 година, во оваа група се регистрирани 45 заболени лица и инциденца од 2.2/100.000, што е намалување од 32,8% во споредба со минатата година, а споредено со просекот (6,7/100.000) за изминатите 10 години, инциденцата во 2019 е пониска за 67,2%. Во изминатите 10 години инциденцата на зоонози се движи од 3,2/100.000 во 2018 година до 17,2/100.000 жители во 2009 година (Табела 13).

Табела 13. Зоонози, I/100.000 жители, Р.С. Македонија, период 2009-2018 и 2019 година

Година	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
I/100.000	17.2	12.7	7.2	6.4	4.6	4.2	4.2	3.0	4.0	3.2	2.2

Оваа година во групата зоонози, највисока инциденца од 1,0 на 100.000 жители се регистрира кај ехинококозата (Табела 14).

Табела 14. Инциденца на 100.000 жители од групата зоонози, Р.С. Македонија, период 2009-2018 и 2019

Година/заболување	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Антракс	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.05
Бруцелоза	0.7	0.5	1.1	1.1	1.1	1.9
Беснило	0	0	0	0.0	0.0	0.0
Ехинококоза	1.0	1.8	1.4	1.3	0.9	1.0
Лајшманиоза	0.1	0.6	0.4	0.2	0.2	0.5
Кју треска	0.0	0.05	0.1	0.2	0.1	0.4
Лајмска треска	0.2	0.2	0.1	0.1	0.0	0.1
Прионски болести	0	0	0	0	0.0	0.0
Лептоспироза	0.0	0.1	0.2	0.05	0.0	0.1
Трихинелоза	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Тетанус	0.0	0.00	0.0	0.0	0.0	0.0
Туларемија	0.1	0.0	0.6	0.0	1.8	0.0
Чума	0	0	0	0	0.0	0.0

Бројот на регистрирани случаи на бруцелоза има негативен тренд, а воедно се намалува и процентното учество на бруцелоза во вкупниот број на регистрирани зоонози, така што во 2019 бруцелозата учествува со 33,3%. Во претходниот десетгодишен период, највисоко учество од 81,8% се регистрира во 2009 година, а најниско во 2018 (16,4%) (Графикон 12).

*во оваа група се претставени и некои трансмисивни болести и природно-жаришни инфекции, како на пр. лајмската треска, лајшманиоза

Графикон 12. Број на заболени од зоонози, бруцелоза и процентно учество на бруцелозата во зоонози, Р.С. Македонија, период 2009-2018 и 2019 година

7.1. Бруцелоза

Ова заболување е детално прикажано во посебен Извештај согласно Програмата за испитување на појавата, спречување и сузбивање на бруцелозата кај населението во Република Северна Македонија во 2019 година.

7.2. Ехинококоза

Пријавен е 21 случај со инциденца од 1,0 на 100.000, во споредба со 2018 кога беа пријавени 37 заболени се регистрира намалување од 43,2%.

Во периодот 2009-2018, најголем број на заболени (n=39) и највисока инциденца (1,9/100.000) се регистрирани во 2009, а најмал во 2015 година (n=18; I=0,9/100.000) (Табела 15).

Табела 15. Ехинококоза, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2009-2018 и 2019

Година	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Број на заболени	39	38	33	38	27	21	18	26	30	37	21
I/100.000	1,9	1,6	1,9	0,9	1,3	1,0	0,9	1,3	1,4	1,8	1,0

7.3. Лајшманиоза

Регистрирани се 3 заболени со инциденца од 0,1 на 100.000 жители, што е намалување во однос на 2018 година кога беа пријавени 12 случаи (Табела 16). Регистрираниот број на заболени од оваа болест во 2019 година е значително под просекот (n=9,2) за изминатите десет години.

Табела 16. Лажшманиоза, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2009-2018 и 2019

Година	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Заб./Умр.	4	12	2	13	20	11	4	5	9	12	3
I/100.000	0,2	0,6	0,1	0,6	1,0	0,5	0,2	0,2	0,4	0,6	0,1

7.4. Кју-треска

Во 2019 година, не е пријавен случај на Кју-треска. (Табела 17).

Во периодот 2009-2018 година, заболувањето се пријавува со поединечни случаи при што најголем број (n=12) е регистриран во 2009 и повисока инциденца од 0,4 на 100.000 се регистрирани во 2013 и 2014 години (Табела 17).

Табела 17. Кју треска, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2009-2018 и 2019

Година	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Број на заболени	12	5	5	4	8	9	2	4	3	1	0
I/100.000	0,6	0,2	0,2	0,2	0,4	0,4	0,1	0,2	0,1	0,0	0,0

7.5. Антракс

Во 2019 година не е пријавен случај, исто како и претходните 4 години.

Во претходните 10 години, слично како и другите заболувања во групата на зоонози, антраксот се регистрира со поединечни случаи, а најголем број случаи (n=3) пријавени се во 2011 година (Табела 18).

Табела 18. Антракс, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2009-2018 и 2019

Година	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Број на заболени	0	0	3	2	0	1	0	0	0	0	0
I/100.000	0,00	0,00	0,15	0,10	0,00	0,05	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

7.6. Тетанус

Нема пријавен случај на тетанус. Во изминатите 10 години, регистрирани се 5 случаи од кои 2 завршиле со смртен исход (Лт=40,0%) (Табела 19).

Во Република Северна Македонија, последниот случај на неонатален тетанус е регистриран во 1993 година.

Табела 19. Тетанус, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2009-2018 и 2019

Година	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Заб./Умр.	0	1/1	0	2/1	0	0	1	1	0	0	0
I/100.000	0,0	0,05	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

7.7. Лајм борелиоза (лајмска болест)

Во 2019 пријавени се 4 случаи на лајм борелиоза. Во претходниот десетгодишен период, најголем број на заболени е регистриран во 2010 (n=14; I=0,7/100.000) (Табела 20).

Табела 20. Лајм борелиоза, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2009-2018 и 2019

Година	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Број на заболени	3	14	8	11	4	2	1	2	2	4	4
I/100.000	0,1	0,7	0,4	0,5	0,2	0,1	0,05	0,1	0,1	0,2	0,2

7.8. Туларемија

Во 2019, пријавени се 2 случаи на туларемија. Во претходниот десетгодишен период, најголем број на заболени е регистриран во 2015 (n=37; I=1,8/100.000).

Во периодот од 1990 па досега, случаи на туларемија се јавуваат во нееднакви временски интервали, најчесто во епидемиска форма, иако се регистрирани и спорадични случаи. Бројот на случаи во епидемиите пријавени во 2015 година е најголем досега.

7.9. Останати зоонози

Од останатите заболувања кои припаѓаат на оваа група (лептоспирози, трихинелози, беснило, прионски болести, чума), во 2019 година нема пријавени случаи.

Во изминатите десет години, регистрирани се вкупно 13 случаи на лептоспироза.

8. СЕКСУАЛНО И КРВНО ПРЕНОСЛИВИ ИНФЕКЦИИ

Во оваа група на заболувања претставени се ново регистрираните случаи во 2019 година на следниве болести: гонореја, сифилис, хламидијаза, хепатитс Б, хепатитс Ц и ХИВ/СИДА со вкупно 268 заболено лице и инциденца од 13,0 на 100.000 жители. Вкупниот број на регистрирани СПИ во 2019 е незначително намален во однос на 2018 година кога е регистриран 271 случај со инциденца од 13,1 на 100.000 жители.

8.1. Гонореја

Во текот на 2019 година регистрирани се два случаи на гонореја во Република Северна Македонија. Во последните десет години случаите на гонореја се пријавуваат спорадично, најголем број заболени (n=9) и инциденца од 0,4 на 100.000 е регистриран во 2010 година (Табела 21).

Табела 21. Гонореја, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2009-2018 и 2019

Година	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Број на заболени	4	9	8	7	7	4	5	5	4	0	2
I/100.000	0,2	0,4	0,4	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,0	0,1

8.2. Сифилис

Во 2019 година, пријавени се 6 случаи на сифилис што претставува намалување за два случаи во споредба со претходната година. Во претходните десет години се регистрираат поединечни случаи, најголем број на заболени лица се регистрирани во 2018 година (n=8, I=0,4/100.000) (Табела 22).

Табела 22. Сифилис, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2009-2018 и 2019

Година	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Број на заболени	1	5	1	0	2	1	1	4	4	8	6
I/100.000	0,05	0,25	0,05	0,0	0,1	0,05	0,05	0,2	0,2	0,4	0,3

8.3. Хламидијаза

Во тек на оваа година инфекциите предизвикани од хламидија учествуваат со 19,8% од болестите застапени во групата на СПИ. Регистрирани се 53 случаи со инциденца од 2,6 на 100.000 жители, што е намалување од 44,2% во споредба со 2018 година (Табела 23).

Табела 23. Инфекции предизвикани со хламидија, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2009-2018 и 2019

Година	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Број на заболени	36	36	289	253	633	607	264	124	137	95	53
I/100.000	1,8	1,8	14,1	12,3	30,8	29,4	12,8	6,0	6,6	4,6	2,6

8.4. ХИВ/СИДА

Во 2019 година регистрирани се 66 нови случаи на ХИВ/СИДА, од кои 4 лица биле пријавени со Синдром на стекната имунодефициенција (СИДА), а останатите 62 лица се дијагностицирани како ХИВ позитивни.

Детален преглед на состојбата со ХИВ/СИДА во Р.С. Македонија за 2019 и споредба со изминатиот период е даден во посебен Годишен извештај за реализација на Програмата за заштита на населението од ХИВ/СИДА во Р.С. Македонија во 2019.

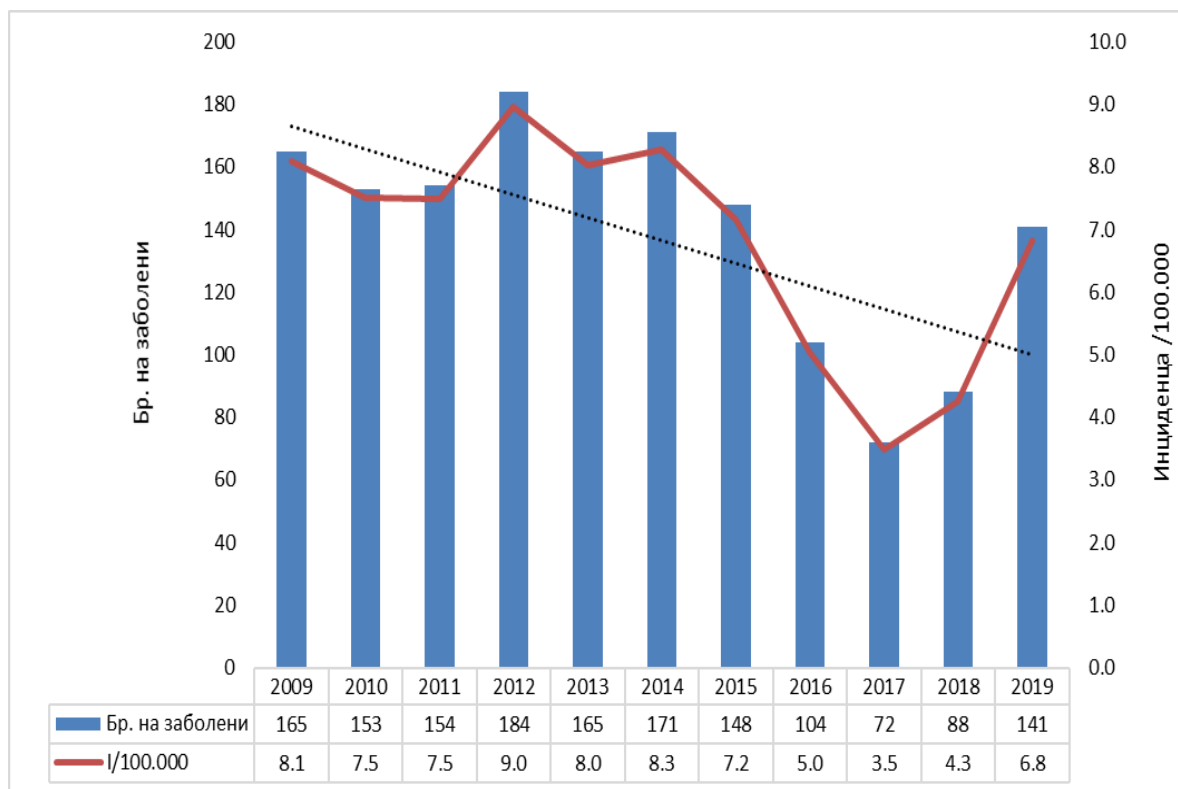
8.5. Вирусен хепатит тип Б

Во тек на оваа година инфекциите предизвикани од вирусот на хепатит Б се најчесто регистрирани заболувања во групата на СКПИ и учествуваат со 34,0% од болестите застапени во оваа група, пријавени во 2019 година. Вирусниот хепатит Б во 2019 е регистриран со 91 заболени ($I=4,4/100.000$), што претставува незначително зголемување во споредба со 2018 година кога се регистрирани 88 заболени со инциденца од 4,3 на 100.000 жители.

Оваа година регистрирани се четири смртни случаи асоцирани со Хепатитис Б.

Инциденцата во 2019 година е пониска за 35,3% во однос на просекот за периодот 2009-2018 ($6,8/100.000$). Во претходниот десетгодишен период, инциденцата се движи од 3,5 во 2017 година до 9,0 на 100.000 жители во 2012 година (Графикон 13).

Графикон 13. Хепатитис Б, број и $I/100.000$, Р.С. Македонија, период 2009-2018 и 2019

8.6. Вирусен хепатит тип Ц

Вирусниот хепатитис Ц е регистриран со 50 случаи ($I=2,4/100.000$), што претставува зголемување од 42,9% во споредба со регистрираните 35 заболени ($I=1,7/100.000$) во претходната година.

Од вкупниот број на заболени во 2019 година, 30% се пријавени од ЦЈЗ Штип.

Регистрираната инциденца од хепатит Ц во 2019 е пониска за 29,4% од просекот за претходниот десетгодишен период, кога инциденцата на 100.000 жители се движи од 1,4 во 2017 до 8,1 во 2012 година или просечно 3,4/100.000 (Табела 24).

Табела 24. Хепатитис Ц, број и $I/100.000$, Р.С. Македонија, период 2009-2018 и 2019

Година	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Број на заболени/ умрени	83	72	76	166	70/1	63	60	45/1	29	35	50
$I/100.000$	4,1	3,5	3,7	8,1	3,4	3,0	2,9	2,2	1,4	1,7	2,4

9. ОСТАНАТИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА

Во оваа група на заразни заболувања прикажани се: вирусни (серозни) менингити, вирусни енцефалити, бактериските менингити, маларија, токсоплазмоза, хеморагичните трески, скабиес (шуга) и неозначените вирусни хепатити, со вкупно 484 заболени и инциденца од 23,4 на 100.000 жители.

Споредено со претходната година кога беа регистрирани вкупно 445 заболени, регистрирано е зголемување од 8,8%.

Со највисока инциденца (16,1/100.000) во оваа група, како и во претходните пет години се регистрира скабиесот (Табела 25).

Инциденцата од останатите заболувања во оваа група со неопределени вирусни хепатити, е претставена во Табела 25.

Табела 25. Останати заразни заболувања, инциденца на 100.000 жители, Р.С. Македонија, период 2014-2018 и 2019 година

Година/заболување	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Скабиес	16,1	18,2	18,7	20,3	25,5	21,9
Неодреден вирусен хепатитис	3,4	1,9	2,0	2,3	2,2	12,6
Бактериски менингитиси	1,6	1,3	2,0	2,2	3,1	2,8
Вирусен енцефалитис	1,2	0,9	0,8	1,3	1,3	1,5
Вирусни менингитиси	0,9	1,0	1,6	1,1	1,8	0,9
Маларија	0,1	0,05	0,3	0,3	0,2	0,2
Токсоплазмоза	0,1	0,0	0,05	0,15	0,0 5	0,1
Хеморагични трески	0,1	0,1	0,8	0,05	0,0	0,0

9.1. Скабиес

Скабиесот во 2019 година е регистриран со 333 случаи и инциденца од 16,1/100.000 жители, што е незначително намалување за 0,9% во однос на инциденцата регистрирана во 2018 година (Табела 25 и 26). Најголем број заболени (n=527) и највисока инциденца од 25,5/100.000 во периодот 2009-2018 година, регистрирани се во 2015 година, а најмал број и инциденца (n=305, I=14,8/100.000) во 2012 година (Табела 26).

Табела 26. Скабиес, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2009-2018 и 2019 година

Година	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Број на заболени	507	415	332	305	309	452	527	420	386	336	333
I/100.000	24,9	20,3	16,2	14,8	15,0	21,9	25,5	20,3	18,7	16,2	16,1

9.2. Вирусен енцефалитис

Во 2019 година, пријавени се 24 заболени со инциденца од 1,2 на 100.000 жители од кои два завршија со смртни исходи (ЛТ=8,3%), што е скоро исто споредено со претходната година кога беа регистрирани 19 случаи (Табела 25 и 27). Во изминатиот десетгодишен период, најголем број на заболени се пријавени во 2009 година (n=35), додека најголем број на смртни случаи (n=8) и највисок леталитет од 45,8%, се регистрирани во 2010 (Табела 27).

Табела 27. Вирусни енцефалити, број на заболени и умрени, Р.С. Македонија, период 2009-2018 и 2019 година

Година	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Заболени/ Умрени	35/3	26/8	25/2	24/3	29/5	32/3	27/2	27/2	17	19/2	24/2

9.3. Вирусен (серозен) менингитис

Регистрирани се 18 заболени и инциденца од 0,9/100.000, што претставува незначително намалување во однос на претходната година кога беа регистрирани 20 случаи (I=1,0/100.000).

Највисок број на случаи (n=50) и инциденца (2,5/100.000) во периодот 2009-2018 е регистриран во 2010 година, а најнизок во 2014 година (Табела 28).

Табела 28. Вирусен менингитис, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2009-2018 и 2019

Година	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Број на заболени	47	50	22	29	37	18	37	22	34	20	18
I/100.000	2,3	2,5	1,1	1,4	1,8	0,9	1,8	1,1	1,6	1,0	0,9

9.4. Бактериски менингитиси

Регистрирани се 33 заболени (I=1,3/100.000) што претставува зголемување од 26,9% споредено со 2018 година кога се регистрирани 26 заболени лица. Од вкупниот број на пријавени заболени лица од бактериски менингит во 2018 година, 3 завршија со смртен исход (ЛТ=9,1%).

Највисок број на заболени и инциденца (n=64, I=3,1/100.000) во периодот 2009-2018 година е регистриран во 2015 година, а најнизок број (n=26) и инциденца (1,3/100.000) е регистриран во 2017 (Табела 29). Во 2011 година е регистриран највисок леталитет - 14%, кога од 50 заболени, кај 7 болеста завршила со летален исход.

Табела 29. Бактериски менингитис, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2009-2018 и 2019

Година	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Заболени/ умрени	50	48/2	50/7	37/3	47/2	57/1	64/2	46/1	41	26/2	33/3
I/100.000	2,5	2,4	2,4	1,8	2,3	2,8	3,1	2,2	2,0	1,3	1,6

9.5. Маларија

Во 2019 година, регистрирани се два случаи на импортирана маларија ($I=0,10/100.000$).

За периодот од 2009-2018 година, пријавени се вкупно 32 случаи на маларија, сите импортирани. Во овој десетгодишен период, регистрирани се 4 смртни случаи, по еден во 2009, 2014, 2016 и 2017 година (Табела 30).

Табела 30. Број на пријавени случаи на маларија - заболени/умрени и $I/100.000$, Р.С. Македонија, период 2009-2018 и 2019 година*

Година	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Заболени/ умрени*	2/1	2	0	5	3	5/1	4	6/1	6/1	1	2
$I/100.000$	0,1	0,1	0	0,2	0,1	0,2	0,2	0,3	0,3	0,05	0,10

* сите регистрирани заболени во Р.С. Македонија се импортирани случаи

9.6. Токсоплазмоза

Во 2019 година, регистрирани се два случаи на токсоплазмоза ($I=1,3/100.000$). Во десетгодишниот период 2009-2018 година се регистрираат 12 поединечни случаи.

9.7. Хеморагични трески

Оваа година, пријавени се 3 случаи на хеморагични трески ($I=0,14/100.000$), сите предизвикани од Ханта вирус. Два од пријавените случаи се од подрачјето на ЦЈЗ Тетово, а еден од ПЕ Пехчево.

За споредба, во 2018 година, пријавени беа ист број на заболени лица.

Случај на Конго-кримска хеморагична треска нема регистрирано од 2010 година.

9.8. Неопределен вирусен хепатит

Неопределениот вирусен хепатит во 2019 година е регистриран со 71 случај и инциденца од 3,4 на 100.000 жители.

За споредба, во 2018 година, има зголемување за 77,5% на бројот на заболени од неопределениот вирусен хепатит ($n=41$, $I=2,0/100.000$).

Највисок број на заболени и инциденца ($n=357$, $I=17,5/100.000$) во периодот 2009-2018 е регистриран во 2009 година, а најнизок во 2018 ($n=40$, $I=1,9/100.000$) (Табела 31).

Табела 31. Неопределен вирусен хепатит, број и $I/100.000$, Р.С. Македонија, период 2009-2018 и 2019

Година	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Број на заболени	357	140	51	68	61	261	46	47	41	40	71
$I/100.000$	17,5	6,9	2,5	3,3	3,0	12,6	2,2	2,3	2,0	1,9	3,4

10. ЗАБОЛУВАЊА/СОСТОЈБИ КОИ НЕ СЕ ПРИКАЖАНИ ВО ВКУПНИОТ БРОЈ НА ПРИЈАВЕНИ АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА ВО ИЗВЕШТАЈОТ*

10.1. Грип/заболувања слични на грип (ИЛИ)

Грипот/заболувањата слични на грип, кој не е вброен во вкупниот број на заболени, во календарската 2019 година се регистрира со вкупно 21.141 случај и инциденца од 1.021,7/100.000 жители (Графикон 14).

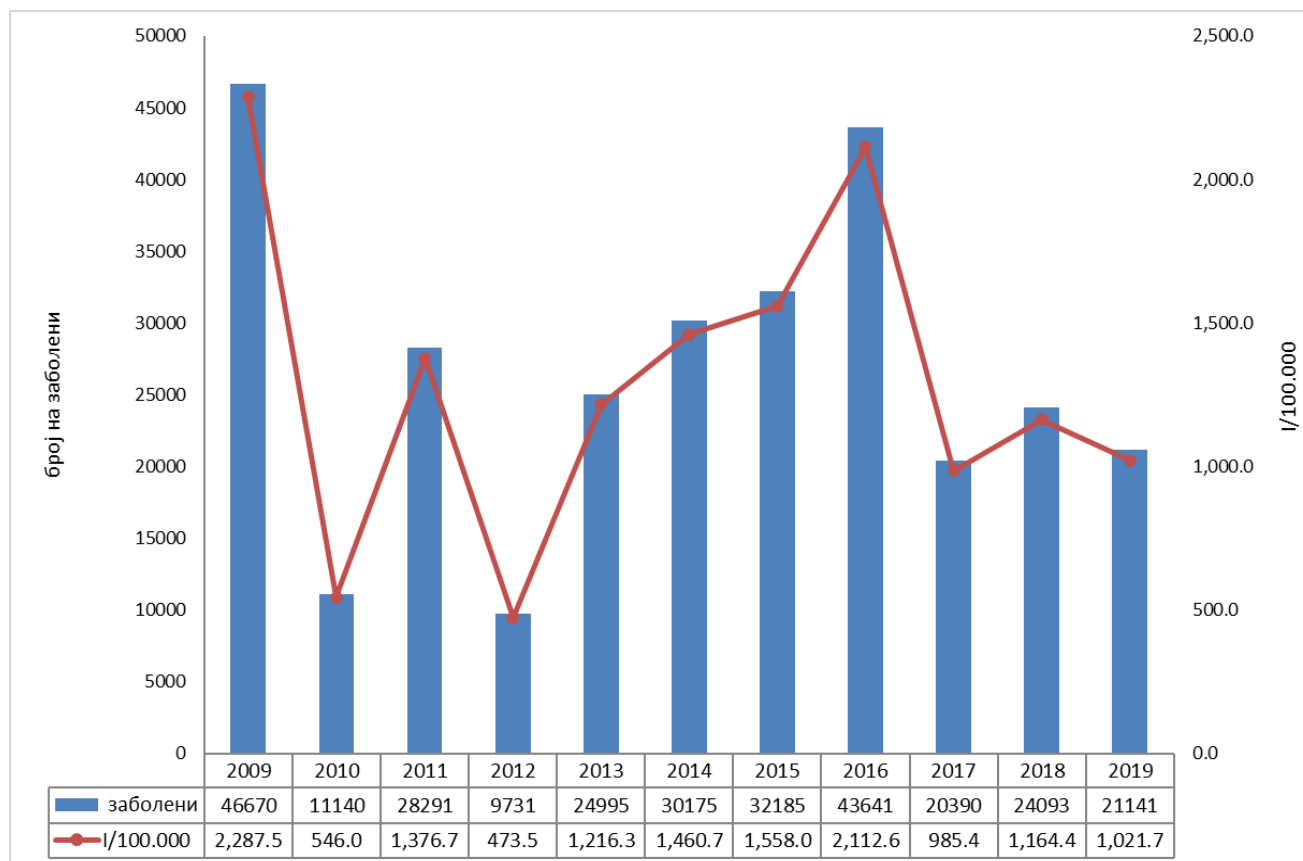
Годишната инциденца на грип/ИЛИ е повисока за 12,3% споредено со претходната година.

Од заболениите од грип/ИЛИ во 2019 година, 96,1% се регистрирани во првите 20 недели од 2019 година, односно се случаи кои припаѓаат на сезоната 2018/2019 година (Табела 3 во Прилог).

Во периодот 2009-2018 година, грипот/ИЛИ со најмал број заболени (n=9.731) и најниска инциденца (473,5/100.000) е регистриран во 2012 година (Графикон 14).

Најголемиот број заболени на годишно ниво (n=46.670) и највисока инциденца (2.287,5/100.000) во овој период, регистрирани се во 2009 година (Графикон 14), за време на пандемијата на грип.

Графикон 14. Грип/ИЛИ, број и I/100.000, Р.С. Македонија, период 2009-2018 и 2019

*Овие заболувања/состојби (грип и АФП), исто така подлежат на задолжително пријавување согласно важечката законска и регулатива и дадени се како бројчен приказ посебно, во склоп на Табела 1, 2 и 3, во Прилог на извештајот

Според возрасната дистрибуција, 63,1% (n=13.346) од заболените се на возраст од 15-64 години, што е за очекување поради бројноста на возрасната група, додека најголема специфична инциденца на 100.000 жители е регистрирана кај децата на возраст од 0-4 години (2.043,2/100.000) (Табела 32).

Табела 32. Дистрибуција по возраст и специфична инциденца на заболени од грип/ИЛИ во Р.С. Македонија, 2019 година

Возрасна група	0-4 години	5-14 години	15-64 години	65+ години
Број на заболени/умрени	2.374	3.463/2	13.346/17	1.958/10
/100.000	2.043,2	1.496,2	914,7	746,1

10.2. Акутна флакцидна парализа (АФП)

Во текот на 2019 година, до Институтот за јавно здравје пријавени се три случаи на акутна флакцидна парализа, идентично како и минатата година.

Од случаите, како и од нивни контакти земен е материјал за лабораториско испитување и испратен е до референтната вирусолошка лабораторија на СЗО во Софија, Бугарија.

За сите испратени материјали, од референтната лабораторија повратно се добиени негативни резултати како за присуство на див полио вирус, така и за други ентеровируси.

Трите случаи се отфрлени како случаи на полиомиелитис.

Сектор за контрола и превенција на заразни болести

Одделение за надзор над заразните болести

ПРИЛОГ

ТАБЕЛА 1. Пријавени заразни заболувања и исход на заболувањето во Република Северна Македонија во 2019 година, по Центри за јавно здравје и подрачни единици

ТАБЕЛА 2. Пријавени заразни заболувања во Република Северна Македонија, по возраст, пол и исход на заболувањето во 2019 година

ТАБЕЛА 3. Пријавени заразни заболувања во Република Северна Македонија, по месеци и исход на заболувањето во 2019 година

ТАБЕЛА 4. Регистрирани епидемии во Република Северна Македонија во 2019 година